

Vabadust piirav meede, mis on isiku suhtes, kelle kohta on tehtud esimene Euroopa vahistamismäärus, võetud seoses muude ja varasemate süütegudega kui need, mille eest ta teise vahistamismääruse täitmiseks üle anti, ei ole liidu õigusega vastuolus, kui see isik on vabatahtlikult lahkunud esimese vahistamismääruse teinud liikmesriigi territooriumilt

Selles kontekstis tuleb nõusolek saada teise Euroopa vahistamismääruse alusel isiku üle andnud liikmesriigi täitvatelt õigusasutustelt

XC suhtes viidi Saksamaal läbi kolm eraldi kriminaalmenetlust. Esiteks mõistis esimese astme kohus talle 6. oktoobril 2011 ühe aasta ja üheksa kuu pikkuse vabadusekaotusliku liitkaristuse. See karistus jäeti tingimisi kohaldamata.

Teiseks alustati 2016. aastal Saksamaal XC suhtes kriminaalmenetlust seoses Portugalis toime pandud tegudega. Kuna XC viibis Portugalis, tegi Staatsanwaltschaft Hannover (Hannoveri prokuratuur, Saksamaa) Euroopa vahistamismääruse kriminaalmenetluse läbiviimiseks nende tegude suhtes. Vahistamismäärust täitev Portugali õigusasutus andis loa XC üleandmiseks Saksamaa õigusasutustele. XC-le mõisteti ühe aasta ja kolme kuu pikkune vangistus. Karistuse täideviimise ajal tühistati 2011. aasta otsusega mõistetud karistuse tingimisi kohaldamata jätmine.

Staatsanwaltschaft Flensburg (Flensburgi prokuratuur, Saksamaa) palus 22. augustil 2018 vahistamismäärust täitval Portugali õigusasutusel loobuda erikohustuse reegli kohaldamisest ja nõustuda 2011. aastal mõistetud karistuse täideviimisega. Raamotsuse 2002/584¹ artikli 27 lõikes 2 ette nähtud erikohustuse kohaselt ei tohi üleantava suhtes kriminaalmenetlust läbi viia, talle karistust mõista ega temalt vabadust võtta süüteo eest, mis on enne üleandmist toime pandud muu süütegu kui see, mille eest ta üle anti. Sama artikli lõike 3 punktis g on siiski sätestatud, et erikohustuse reeglit ei kohaldata, kui isiku üle andnud täitev õigusasutus annab oma nõusoleku.

Kuna vahistamismäärust täitva Portugali õigusasutuse vastust ei saadud, vabastati XC 31. augustil 2018. Ta reisis 18. septembril 2018 Madalmaadesse ja seejärel Itaaliasse. Järgmisel päeval tegi Staatsanwaltschaft Flensburg (Flensburgi prokuratuur) tema suhtes uue vahistamismääruse 6. oktoobri 2011. aasta kohtuotsuse täitmiseks. XC vahistati selle Euroopa vahistamismääruse alusel Itaalias. Vahistamismäärust täitev Itaalia õigusasutus andis nõusoleku tema üleandmiseks Saksamaa õigusasutustele.

Kolmandaks tegi Amtsgericht Braunschweig (Braunschweigi esimese astme kohus, Saksamaa) 5. novembril 2018 vahistamismääruse kolmandas asjas, millega XCd seostati ja milles käsitletavat teod olid toime pandud 2005. aastal Portugalis (edaspidi „5. novembri 2018. aasta vahistamismäärus“). Staatsanwaltschaft Braunschweig (Braunschweigi prokuratuur, Saksamaa) palus detsembris 2018 vahistamismäärust täitval Itaalia õigusasutusel nõustuda sellega, et XC võetakse kõnealuste tegude eest vastutusele. Nimetatud õigusasutus andis selleks nõusoleku.

¹ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT 2002, L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34), muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK (ELT 2009, L 81, lk 24).

XCd peeti riigisisese vahistamismääruse alusel Saksamaal vahi all 23. juulist 2019 kuni 11. veebruarini 2020. Selles ajavahemikus mõisteti XC-le Portugalis 2005. aastal toime pandud tegude eest 16. detsembri 2019. aasta otsusega seitsme aasta pikkune vabadusekaotuslik liitkaristus, võttes arvesse ka 6. oktoobri 2011. aasta kohtuotsust.

XC esitas 16. detsembri 2019. aasta otsuse peale kassatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule ehk Bundesgerichtshofile (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus), tuginedes eelkõige raamotsuses 2002/584 ette nähtud erikohustuse reeglile. Ta väidab sisuliselt, et kuna vahistamismäärust täitev Portugali õigusasutus ei ole andnud oma nõusolekut Portugalis 2005. aastal toime pandud tegude eest vastutusele võtmiseks, ei olnud Saksamaa ametiasutustel õigust teda vastutusele võtta. Seda argumenti arvestades kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus selles, kas 5. novembri 2018. aasta vahistamismääruse võib jõusse jätta või tuleb see tühistada.

Euroopa Kohus otsustas eelotsuse kiirmenetluses tehtud 24. septembri 2020. aasta otsuses, et raamotsuse 2002/584 artikli 27 lõikeid 2 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et selle artikli lõikes 2 sätestatud erikohustuse reegluga ei ole vastuolus vabadust piirav meede, mis on isiku suhtes, kelle kohta on tehtud esimene Euroopa vahistamismäärus, võetud seoses muude ja varasemate süütegudega kui need, mille eest ta selle vahistamismääruse täitmiseks üle anti, juhul kui see isik on vabatahtlikult lahkunud esimese vahistamismääruse teinud liikmesriigi territooriumilt ning on sinna üle antud teise, pärast seda lahkumist vabadusekaotusliku karistuse täideviimiseks tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmiseks, tingimusel et teise Euroopa vahistamismääruse alusel on seda teist vahistamismäärust täitev õigusasutus andnud oma nõusoleku kriminaalmenetluse eseme laiendamiseks tegudele, millega seoses on see vabadust piirav meede võetud.

Euroopa Kohus märkis sellega seoses, et raamotsuse 2002/584 artikli 27 lõike 2 grammatilisest tõlgendusest nähtub, et selles sätestatud erikohustuse reegel on tihedalt seotud konkreetse Euroopa vahistamismääruse täitmisest tuleneva üleandmisega, kuna selle sätte sõnastus viitab „üleandmisele“ ainsuses. Niisugust tõlgendust kinnitab selle sätte kontekstipõhine tõlgendamine, kuna raamotsuse 2002/584 muudest sätetest² nähtub samuti, et erikohustuse reegel on seotud konkreetse Euroopa vahistamismääruse täitmisega. Kui neil asjaoludel nõuda, et raamotsuse 2002/584 artikli 27 lõike 3 punkti g tähenduses nõusoleku peab andma nii esimest Euroopa vahistamismäärust täitev õigusasutus kui ka teist Euroopa vahistamismäärust täitev õigusasutus, takistaks see üleandmisemenetluse tõhusust ning nõrgendaks seetõttu raamotsuse 2002/584 eesmärki, mis seisneb liikmesriikide õigusasutuste vahelise üleandmise hõlbustamises ja kiirendamises.

Seega, kuna käesoleval juhul lahkus XC vabatahtlikult Saksamaa territooriumilt pärast seda, kui ta oli selles liikmesriigis kandnud ära karistuse, mis mõisteti talle esimeses Euroopa vahistamismääruses nimetatud tegude eest, siis ei ole tal enam õigust tugineda esimese Euroopa vahistamismäärusega seotud erikohustuse reeglile. Kuna käesoleval juhul on erikohustuse reegli järgimise hindamisel asjakohane vaid üleandmine teise Euroopa vahistamismääruse alusel, peab raamotsuse 2002/584 artikli 27 lõike 3 punkti g kohaselt nõutava nõusoleku andma ainult selle liikmesriigi täitev õigusasutus, kes isiku nimetatud Euroopa vahistamismääruse alusel üle andis.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [tervikekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

² Eelkõige artikli 1 lõikest 1, milles on Euroopa vahistamismäärus määratletud selle konkreetset eesmärki arvestades, ning artikli 8 lõikest 1, mille kohaselt peab igas Euroopa vahistamismääruses olema täpselt märgitud süütegude olemus ja õiguslik kvalifikatsioon ning kirjeldatud nende toimepanemise asjaolusid.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127.